

جماعت گرایی بین متن و زمینه

سید صادق حقیقت*

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۲/۰۱ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۵/۱۲

DOI: 10.22096/HR.2020.139365.1257

چکیده

جماعت گرایی به عنوان یکی از مکاتب مهم فلسفه سیاسی شناخته می‌شود. در واقع، این عنوانی است که اساساً مخالفان ایشان به آن‌ها عطا کرده‌اند. در عین حال، مفاهیمی همچون «جماعت»، «سنت» و «خود» بین ایشان اشتراک دارد. علاوه بر آن، جماعت گرایان در نقد لیبرالیسم نیز هم داستان هستند، هرچند اختلافاتی بین خود ایشان نیز دیده می‌شود. از آن جا که جماعت گرایی به جهان فلسفه تحلیلی، که بر زبان و منطق تأکید دارد، متعلق است، انتظار می‌رود بر متن بیش از زمینه نظر داشته باشد. از سویی دیگر، تأکید بر «سنت» و «این جا و اکنون» نشان می‌دهد که به نوعی محلی گرا هستند و به زمینه بی‌وجه نیستند. همان گونه که جهان‌شمول گرایی به اشتراک ملاک‌ها و ارزش‌ها بین فرهنگ‌های مختلف نظر دارد، جماعت گرایی و زمینه گرایی به اقتضانات تاریخی و بومی توجه دارند. این مقاله درصدد نشان دادن این مطلب است که مطلب فوق در اندیشه جماعت گرایان به ابهام برگزار شده و از نظر روش شناختی، باید راه سومی بین متن و زمینه برگزیده شود. از دیدگاه نویسنده، نه تنها غنی‌سازی مفاهیم لیبرالی، از جمله حقوق بشر جهان‌شمول، ممکن است، بلکه این مسئله با تنوع فرهنگی و نوعی نسبی گرایی نیز پیوند می‌خورد. واژگان کلیدی: جماعت گرایی؛ جماعت؛ سنت؛ خود؛ حقوق بشر؛ متن گرایی؛ زمینه گرایی.

